

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування

"ПОГОДЖУЮ"

Гарант освітньо-професійної програми,
декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

25 червня 2021 року

"ПОГОДЖУЮ"

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„ ДИРИГУВАННЯ ”

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Хорове диригування
Статус	Обов'язкова компонента освітньої програми циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.9.1)
Загальний обсяг	22 кредитів ЄКТС (660 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (8), екзамен (1-7) атестаційний екзамен(8)
Термін викладання	1-8 семестри
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	денна

Львів – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни „ **Хорове диригування** ” з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

ЮЗІЮК Іван Семенович – завідувач кафедрою хорового та оперно-симфонічного диригування, Народний артист України, професор;

КОЛЕССА Ярема Іванович – Заслужений артист України, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ***Хорового та оперносимфонічного диригування***

“_21_” _____ червня _____ 2021 р., протокол № _12

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Диригування» передбачає підготовку висококваліфікованого диригента, який володіє комплексом знань, необхідних для організації та успішного керівництва хоровими колективами різної кваліфікації.

Випускник-хормейстер повинен знати:

- зміст спеціальних вокально-хорових і загальнотеоретичних дисциплін, які дають можливість зрозуміти творчий задум композитора, розкрити художні особливості музичного твору;
- технічні особливості і специфіку звучання хорових голосів, класифікацію співаків-вокалістів, реєстри, теситуру і діапазон хорових партій, їх тембральну виразність, а також принципи вокальної подачі слова;
- методику роботи з хором і викладання хорових дисциплін, сольфеджіо, гармонію, поліфонію, аналіз музичних форм, історію музики, основні етапи еволюції художніх стилів, сучасні досягнення хорового виконавського мистецтва і освіти;
- виконавський і педагогічний репертуар, музичну і навчальнометодичну літературу;
- принципи і засоби підбору і систематизації, узагальнення і використання інформації, основи редагування і рецензування текстів, організаційно-адміністративні і економічні аспекти діяльності музичних колективів і установ.

Випускник-хормейстер повинен вміти:

- вивчити з хором і виконати в концерті хорові твори різних стилів, визначити їх форму, зробити музично-теоретичний та диригентськовиконавський аналіз кожного з них у відповідності до авторської концепції;
- прочитати партитуру, граючи на фортепіано чи за допомогою внутрішнього слуху, працювати над вдосконаленням інтонації, ансамблем хорових партій і хору в цілому, тембровою різноманітністю, штрихами та іншими компонентами художньої виразності;

- працювати зі співаками, враховуючи їх індивідуальні можливості, над втіленням художнього образу, розвитком їх вокальних навичок;
- досягати природності і свободи звучання, легкості і рухливості голосів, розширення діапазону, ясності дикції, володіння різною динамікою і філіруванням звуку в співі;
- аранжувати хорову партитуру на різний склад хору;
- вести репетиційну роботу, складати концертні програми та диригувати ними;
- розвивати кращі традиції виконавських шкіл, вести музичнопросвітницьку діяльність, добре орієнтуватись у всьому розмаїтті музичних стилів та жанрів;
- викладати хорові дисципліни, узагальнювати досвіди організації навчального процесу, навчально-методичної, виховної та наукової роботи;
- орієнтуватись в спеціальній навчально-методичній літературі, використовувати технічні засоби в педагогічній та науковій діяльності.

На заняттях з диригування студент під керівництвом викладача повинен оволодіти основними компонентами диригентської професії, а саме: технікою диригування, аналізом і читкою хорових партитур, навичками роботи з хором.

Учебний репертуар повинен складатися з кращих зразків української та зарубіжної хорової музики, відповідати підготовці і здібностям студента та з кожним наступним курсом ускладнюватися.

Слід зазначити, що на відміну від інших навчальних програм, програма з предмету «Диригування» істотно відрізняється за специфікою, оскільки виховання професійного хорового диригента не може бути процесом уніфікованим, необхідно враховувати творчу індивідуальність, психологію кожного студента, міру його обдарування, художні смаки та уподобання. Тому програма курсу «Хорове диригування» припускає більш довільне тлумачення, певну варіантність трактування, викликану конкретними педагогічними цілями. Можливі варіанти також закладаються у змісті програми, що дозволить шукати оптимальний шлях індивідуального розвитку студента.

Разом з тим у програмі враховується весь навчальний комплекс, передбачений для студентів факультету і частково уникається дублювання навчального матеріалу.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 2	Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Здатність до розв'язання проблем.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 7	Здатність до критики та самокритики.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
ЗК 10	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 13	Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
ЗК 14	Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК 1	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчовиконавській діяльності.
СК 3	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 4	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК 5	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 8	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 9	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 10	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 11	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 12	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 13	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

					Загальний обсяг		лекційні	індивідуальні	практичні		15	15	15	15	15	15	15	15
Диригування	1-7	8	8	22	660	240		240		420	2	2	2	2	2	2	2	2

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні		практичні
I		6	180	60		60		120
	1	3	90	30		30		60
	2	3	90	30		30		60
II		6	180	60		60		120
	3	3	90	30		30		60
	4	3	90	30		30		60
III		6	180	60		60		120
	5	3	90	30		30		60
	6	3	90	30		30		60
IV		4	120	60		60		60
	7	2	60	30		30		30
	8	2	60	30		30		30

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1,2 семестр

	Модуль 1. Робота над хоровими творами	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Робота над хоровими творами в класі під фортепіано	
Тема 1	Робота над технічними засобами виконання за підручником М.Ф.Колесси . Диригування	15
Тема 2	Диригування двох різних за характером творів.	15
	Змістовий модуль 2. Диригування хорових творів	
Тема 1	Диригування 5-ти різних за характером хорових творів в супроводі фортепіано	30
	Всього годин	60

3,4 семестр

	Модуль 2. Робота над хоровими творами	
	Змістовий модуль 1. Робота над хоровими творами різних розмірів в класі під фортепіано	
Тема 1	Диригування хорових творів, написаних в різних розмірах, в супроводі фортепіано	30
	Змістовий модуль 2. Робота над хоровими творами різних розмірів в класі під фортепіано	

Тема 1	Диригування хорових творів, написаних в різних розмірах, в супроводі фортепіано	30
	Всього годин	60

5,6 семестр

	Модуль 3. Робота над хоровими творами	
	Змістовий модуль 1. Робота над поліфонічними хоровими творами.	
Тема 1	Диригування поліфонічними хоровими творами в супроводі фортепіано	30
	Змістовий модуль 2. Робота над поліфонічними хоровими творами.	
Тема 1	Диригування поліфонічними хоровими творами в супроводі фортепіано	30
	Всього годин	60

7,8 семестр

	Модуль 3. Робота над хоровими творами	
	Змістовий модуль 1. Робота над хоровими творами, які є складовими частинами великих циклічних форм	
Тема 1	Диригування частинами великих циклічних форм, сценами і хорами з опер, частинами ораторій, кантат	30
	Змістовий модуль 2. Підготовка державної програми	

Тема 1	Диригування 5-ти творів різних за характером і складом	30
	Всього годин	60
	Всього за лекційний курс	240

Самостійна робота

1,2 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики та слів	110
	Поточний контроль	2+2
	Підсумковий контроль	3+3
	Всього годин	120

3,4 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики та слів	110
	Поточний контроль	2+2
	Підсумковий контроль	3+3
	Всього годин	120

5,6 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики та слів	110
	Поточний контроль	2+2
	Підсумковий контроль	3+3
	Всього годин	120

7,8 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Робота над творами, які входять до навчальної програми і знайомлення з творчістю авторів музики та слів	50
	Поточний контроль	2+2
	Підсумковий контроль	3+3
	Всього годин	60

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„Відмінно” А - студент творчо осмислив матеріал курсу, здатний оперувати ним в інтегративних зв'язках з іншими дисциплінами; аналізувати відповідно до конкретних практичних завдань, пов'язаних із професійним застосуванням отриманих знань; логічно, послідовно викладає фундаментальні принципи даної дисципліни; вільно оперує спеціальною термінологією; має власне відношення до предмету, зіставляє, порівнює отриману інформацію з власним досвідом та уявленнями, творчо осмислює цілі і завдання курсу. Продуктивний, творчий рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують відмінне володіння студентом диригентською технікою, а саме виконання характеризується оригінальністю і художньою завершеністю.

„Добре" В - студент майже вільно володіє основною інформацією з даного курсу, логічно викладає думку; орієнтується в основній фаховій літературі; часто однак не може зробити самостійних висновків і запропонувати власну концепцію застосування засвоєної інформації у майбутній професійній практиці. Орієнтується швидше на готові моделі використання базових знань у професійній діяльності. Репродуктивний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують добре володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу однак у значній мірі позбавлені оригінальності та індивідуальності в інтерпретації окремих складових твору.

„Добре" С - студент володіє основною інформацією з даного курсу, логічно викладає думку; орієнтується в основній фаховій літературі; не може натомість зробити самостійних висновків і запропонувати власну концепцію застосування засвоєної інформації у майбутній професійній практиці. Орієнтується швидше на готові моделі використання базових знань у професійній діяльності. Репродуктивний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують добре володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу однак позбавлені оригінальності та індивідуальності в інтерпретації окремих складових твору.

„Задовільно" D - студент має певне уявлення про дану дисципліну, однак, його знання частково досить фрагментарні, неповні, не пов'язуються в цілісну систему, часто являють собою набір окремих фактів, подій, явищ, назв, що не утворюють цілісної картини; репрезентує поверхове знання спеціальної літератури, невпевненість у визначенні основних положень і дефініцій; демонструє знання основних категорій і понять дисципліни, проте без їх глибшого осмислення; його відповідь характеризується відірваністю

теоретичних знань від їх наступного практичного застосування у професійній діяльності. Переважно фрагментарний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують задовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу із незначними ознаками індивідуальної інтерпретації окремих складових твору.

„Задовільно” E - студент має певне уявлення про дану дисципліну, однак, його знання достатньо фрагментарні, неповні, не пов'язуються в цілісну систему, являють собою набір окремих фактів, подій, явищ, назв, що не утворюють цілісної картини; репрезентує поверхове знання спеціальної літератури, невпевненість у визначенні основних положень і дефініцій; демонструє знання основних категорій і понять дисципліни, проте без їх глибшого осмислення; його відповідь характеризується відірваністю теоретичних знань від їх наступного практичного застосування у професійній діяльності. Фрагментарний рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують задовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

„Незадовільно” FX - студент має приблизне уявлення про дану дисципліну, однак, його знання дуже фрагментарні, неповні, не пов'язуються в цілісну систему, являють собою набір окремих фактів, подій, явищ, назв, що не утворюють цілісної картини; репрезентує майже повне незнання спеціальної літератури, у більшості випадків неспроможність у визначенні основних положень і дефініцій; лише частково демонструє знання основних категорій і понять дисципліни без їх глибшого осмислення; його відповідь характеризується повною відірваністю теоретичних знань від їх наступного практичного застосування у професійній діяльності. Оглядово-вибірковий рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори у своїй більшості показують незадовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

„Незадовільно” F - студент знає окремі факти, події, назви, проте плутається в них, не диференціює за фундаментальними ознаками, не укладає в послідовність за будь-якими фундаментальними ознаками; не здатний логічно вибудувати причинно-наслідковий ряд розвитку ідеї; не володіє спеціальною термінологією; не може застосувати своїх знань на практиці. Оглядововибірковий рівень опанування матеріалу.

Представлені на іспит музичні твори показують незадовільне володіння диригентською технікою та викладом і розвитком музичного матеріалу.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену

45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Бібліотека хормейстера вип.2 / упор. Муравський П. - К.: Музична Україна, 1978.
 Ведель А. Духовні твори / упор. Гобдич М. і Гусарчук Т. – К.: Бібліотека хору «Київ», 2007. 3. Воробкевич С. Хорові твори. - К.: Музична Україна, 1996. 4. Духовна музика українських композиторів 20-х років ХХ ст. / Антологія

української духової музики / упор. Юрченко М. – К. Український фонд духовної музики, Вид.-во ім. Олени Теліги, 2004

ДМИТРИЄВСЬКИЙ Г. Хорознавство і керування хором. К.: Держвидав України, 1961

Кушніренко А. Українські візерунки. Збірка обробок укр. нар. пісень для хору без супроводу. - К.: Музична Україна, 1988.

КОЛЕССА М. Основи техніки диригування. К.: Музична Україна, 1973

Лисенко М. Вибрані хорові твори. - К. Державне видавництво муз. культури, 1962. 10. Леонтович М. Духовні твори / упор. Щербаков В. - К.: Музична Україна, 1993.

Стеценко К. Кантати і хори / упор. Юрченко М. - К.: Музична Україна, 2007.

Хорові сцени з опер українських композиторів XIX – поч. XX ст. / упор. Шилов І. – К.: Музична Україна, 1991.

Теряєва Л. Застосування музичних інформаційних технологій при вивченні навчальної дисципліни «Хорове диригування» Освітологічний дискурс, 2019. 285 с.